

Wiktor Soral

Temat rozprawy doktorskiej: Jakie aspekty indywidualnego i kolektywnego 'Ja' wyznaczają pozytywną samoocenę. Znaczenie perspektywy sprawcy i biorcy

Promotor: prof. dr hab. Mirosław Kofta

Streszczenie W obecnej pracy poszukiwano odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób wymiary sprawczości i wspólnotowości wpływają na ogólny poziom samooceny w zależności od tego, czy jednostka skupia się na swojej indywidualnej czy też kolektywnej tożsamości. Na podstawie przeglądu literatury oraz modelu sprawcy i biorcy (Wojciszke i Baryła, 2006) sformułowano oczekiwania, według których o samoocenie indywidualnej będzie decydować ocena aspektów związanych z wymiarem sprawczości, natomiast o samoocenie kolektywnej będzie decydować ocena aspektów związanych z wymiarem wspólnotowości. Wyniki czterech badań dostarczają wstępnego poparcia dla postulowanego modelu. W ramach Badania 1 na próbie polskiej wykazano, że poziom samooceny indywidualnej koreluje przede wszystkim z postrzeganiem siebie jako osoby kompetentnej, natomiast poziom samooceny kolektywnej koreluje przede wszystkim z postrzeganiem siebie jako Polaka lub Polaków jako grupy jako moralnych i ciepłych. Wyniki Badania 2 potwierdziły, że te zależności są charakterystyczne nie tylko dla Polaków (grupy o niskim statusie), ale również dla Amerykanów (grupy o wysokim statusie). W Badaniu 3 stwierdzono, że aktywizacja jedynie treści związanych z wymiarem sprawczości wpływa na poziom indywidualnej samooceny, natomiast aktywizacja jedynie treści związanych z wymiarem wspólnotowości wpływa na poziom kolektywnej samooceny. W Badaniu 4 pokazano, że wzbudzenie perspektywy kolektywnego sprawcy, poprzez przywołanie informacji o zagrożeniu dla całej grupy, sprawia że rośnie znaczenie wymiaru sprawczości jako wyznacznika kolektywnej samooceny. W dyskusji omówiono znaczenie teoretyczne, metodologiczne, oraz praktyczne uzyskanych wyników.